

IGOR MIKOŁAJ TUŁOWIECKI

 <https://orcid.org/0009-0002-3557-1578>

Uniwersytet Łódzki
Szkoła Doktorska Nauk Społecznych
ul. Matejki 21/23, 90-237 Łódź
e-mail: igor.tulowiecki@edu.uni.lodz.pl

MARIUSZ CIEŚLAK

 <https://orcid.org/0000-0001-8307-7262>

Uniwersytet Łódzki
Wydział Nauk o Wychowaniu, Instytut Psychologii
Aleja Rodziny Scheiblerów 2, 90-128 Łódź
e-mail: mariusz.cieslak@now.uni.lodz.pl

NADSEKSUALIZACJA WŚRÓD OSÓB HETEROSEKSUALNYCH I NIEHETEROSEKSUALNYCH

Abstrakt. Celem badania było sprawdzenie, czy kobiety heteroseksualne i nieheteroseksualne oraz mężczyźni heteroseksualni i nieheteroseksualni różnią się pod względem nadseksualizacji. W badaniu uczestniczyły 193 osoby (73 kobiety heteroseksualne, 44 kobiety nieheteroseksualne, 36 mężczyzn heteroseksualnych, 40 mężczyzn nieheteroseksualnych). Zastosowano Kwestionariusz Nadseksualizacji KNS oraz ankietę socjodemograficzną. Wyniki wskazały, że kobiety nieheteroseksualne osiągały wyższe wyniki w zakresie seksualizowanego języka i wyglądu. U mężczyzn nieheteroseksualnych zaobserwowano wyższe wyniki we wszystkich trzech wymiarach nadseksualizacji. Orientacja różnicuje poziom nadseksualizacji w zależności od płci.

Słowa kluczowe: nadseksualizacja, kobiety, mężczyźni, heteroseksualność, nieheteroseksualność

© by the Authors, licensee University of Lodz – Lodz University Press, Lodz, Poland. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution license CC-BY-NC-ND 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)
Received: 3.04.2025. Verified: 7.06.2025. Accepted: 10.06.2025.

Funding information: Not applicable. **Conflicts of interests:** None. **Ethical considerations:** The Authors assure of no violations of publication ethics and take full responsibility for the content of the publication.

OVERSEXUALIZATION AMONG HETEROSEXUAL AND NON-HETEROSEXUAL INDIVIDUALS

Abstract. The aim of the present study was to examine whether oversexualisation levels differ among heterosexual and non-heterosexual women and men. The study involved 193 participants (73 heterosexual women, 44 non-heterosexual women, 36 heterosexual men, and 40 non-heterosexual men). The Overtsexualisation Questionnaire (KNS) and a sociodemographic survey were administered. The results indicated that non-heterosexual women reported higher levels of sexualised language and appearance. In turn, non-heterosexual men scored significantly higher across all three dimensions of oversexualisation. These findings suggest that sexual orientation moderates the level of oversexualisation depending on gender.

Keywords: oversexualisation, women, men, heterosexual, non-heterosexual

WSTĘP

Seksualność od zawsze stanowiła istotny element ludzkiego doświadczenia, jednak jej postrzeganie i wyrażanie ulegały zmianom na przestrzeni dziejów. Od restrykcyjnych norm wiktoriańskich po współczesną kulturę przesyconą przekazami seksualnymi, sposób, w jaki jednostki doświadczają i manifestują swoją seksualność, jest kształtowany przez czynniki społeczne, kulturowe i psychologiczne. Szczególnie istotnym zjawiskiem, które zyskało na znaczeniu w ostatniej dekadzie, jest nadseksualizacja – proces polegający na internalizacji przekazów promujących seksualne uprzedmiotowienie siebie i innych. Choć termin ten stanowi zapożyczenie z języka angielskiego, jego użycie w niniejszym opracowaniu wynika z ugruntowanej obecności w literaturze przedmiotu oraz potrzeby zachowania spójności z wcześniejszymi badaniami.

Pojęcie nadseksualizacji jest przedmiotem rosnącego zainteresowania badaczy, wciąż niewiele uwagi poświęcono jej zależnościom z płcią i orientacją seksualną. Niniejsze badanie miało na celu uzupełnienie tej luki poprzez analizę, czy kobiety heteroseksualne i nieheteroseksualne oraz mężczyźni heteroseksualni i nieheteroseksualni różnią się pod względem nadseksualizacji. W tym celu przeprowadzono przegląd literatury oraz analizę empiryczną uwzględniającą zarówno normy społeczne, stereotypy płciowe, jak i wpływ mediów.

Seksualność człowieka definiowana przez Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne jest jako (1) zdolność do czerpania przyjemności z różnych form aktywności i zachowań seksualnych, w szczególności ze stosunku płciowego oraz (2) wszystkie aspekty zachowań seksualnych, w tym tożsamość płciowa, orientacja, postawy i aktywność (APA, 2018).

Stanowi ona kluczową część tożsamości jednostki i wpływa zarówno na zachowania seksualne, jak i na całość funkcjonowania człowieka, a także na postawy społeczne (Kalra i in., 2015). Antonio Ventriglio i Dinesh Bhugra (2019) zauważają, że to od jednostki zależy, jaką wagę będzie miała dla niej jej własna

seksualność, jednakże wpływ na to mają zarówno normy społeczne, jak i oczekiwania kulturowe. Seksualność jest doświadczana i wyrażana poprzez zachowania seksualne (aspekty prokreacyjne i erotyczne), a także myśli, fantazje, pragnienia, przekonania, postawy, wartości, praktyki i role (King, Regan, 2013, za: Ventriglio, Bhugra, 2019).

Słowo seksualność już od samych początków obecności w nomenklaturze psychologicznej wzbudza niemałe kontrowersje. Lou Andreas-Salomé pisze: „słowo *seksualność* jest niczym czerwona płachta, która od samego początku aż po dziś dzień wywołuje burzliwą niechęć wobec psychoanalizy Freuda, chcąc go zapędzić w kozi róg, nie dbając przy tym wcale o powody, dla których właściwie taką płachtę trzyma” (Andreas-Salomé, 2020, s. 123). Idee Freuda wykraczały poza psychologię, obejmując literaturę, sztukę i kulturoznawstwo, wpływając na to, jak seksualność jest postrzegana i omawiana w różnych kontekstach. Jego praca podważyła wiktoriańskie normy i otworzyła nowe możliwości badania ludzkiej seksualności (Gay, 1988). Utorowała drogę także dla innych badaczy, takich jak na przykład Henry Havelock Ellis, Magnus Hirschfeld czy Alfred Kinsey, których to prace zapewniły przełomową zmianę w rozumieniu ludzkiej seksualności, prezentując dane, które podważyły istniejące normy i otworzyły nowe drogi do badań i dialogu (Bullough, 1994; Zaczyński, 2005; Jarzabek-Bielecka, Undrych, 2010).

Według Raportu Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego seksualizacja składa się z kilku elementów, które odróżniają ją od zdrowej seksualności. Seksualizacja ma miejsce, gdy (1) wartość danej osoby wynika wyłącznie z jej atrakcyjności seksualnej lub zachowania, z wyłączeniem innych cech; (2) osoba jest traktowana zgodnie ze standardem, który utożsamia atrakcyjność fizyczną (wąsko zdefiniowaną) z byciem seksowną; (3) osoba jest uprzedmiotawiana seksualnie – to znaczy staje się rzeczą do użytku seksualnego innych, zamiast być postrzegana jako osoba zdolna do niezależnego działania i podejmowania decyzji; i/lub (4) seksualność jest niewłaściwie narzucana danej osobie (APA, 2007). Badacze jednak podkreślają, że czwarty warunek jest szczególnie istotny w przypadku dzieci. Każdy niezależnie od płci może zostać zseksualizowany. Jednakże, kiedy dzieci są przesiąknięte seksualnością dorosłych, często jest im ona narzucana, a nie wybierana przez nie same. Należy jednak zaznaczyć, że samodzielna eksploracja seksualna nie jest seksualizacją zgodnie z definicją ustaloną przez Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne ani nie jest odpowiednią do wieku ekspozycją na informacje o seksualności.

Na przestrzeni lat podjęto próby usankcjonowania seksualizacji. Parlament Europejski w 2012 r. opublikował projekt rezolucji w sprawie seksualizacji dziewcząt, również skupiając się na ukierunkowaniu tego zjawiska ku jednej z płci. Fragment z tego projektu brzmi następująco:

Seksualizacja polega na instrumentalnym podejściu do osoby poprzez postrzeganie jej jako obiektu do wykorzystania seksualnego, z pominięciem jej godności i cech osobowości, przy czym wartość osoby mierzy się poziomem atrakcyjności seksualnej; seksualizacja obejmuje

również narzucanie seksualności osobom dorosłym dziewczętom, które nie są do tego przygotowane emocjonalnie, psychicznie i fizycznie na danym etapie rozwoju; seksualizacja nie jest normalnym, zdrowym, biologicznym rozwojem seksualności człowieka, uwarunkowanym indywidualnym procesem rozwoju i zachodzącym w odpowiednim czasie dla każdej konkretnej osoby (Committee on Women's Rights and Gender Equality, 2012, s. 4–5).

Konsekwencje seksualizacji mogą być dalekosiężne i negatywne. W sferze emocjonalnej seksualizacja i uprzedmiotowienie podważają pewność siebie i komfort własnego ciała, prowadząc do szeregu negatywnych konsekwencji emocjonalnych, takich jak wstyd, niepokój, a nawet wstręt do samego siebie. Osoby, które są seksualizowane, mogą doświadczać obniżenia poczucia własnej wartości oraz problemów z obrazem ciała. Dodatkowo seksualizacja łączona jest z trzema najczęstszymi problemami zdrowia psychicznego dziewcząt i kobiet: zaburzeniami odżywiania, niską samooceną i depresją lub obniżonym nastrojem (APA, 2007). Dobrostan seksualny jest ważną częścią zdrowego rozwoju i ogólnego poziomu zadowolenia (Mitchell i in., 2021; Rao i in., 2024), jednak badania sugerują, że seksualizacja dziewcząt ma negatywne konsekwencje w zakresie zdolności dziewcząt do rozwijania zdrowej seksualności (APA, 2007).

Nadmierna seksualizacja odnosi się do wszechobecnego i nadmiernego nacisku na cechy i zachowania seksualne, często spowodowane wpływami społecznymi i medialnymi. W drugim dziesięcioleciu XXI w. Audrey Brassard wraz ze współpracownikami zbadała zagadnienie seksualizacji zyskujące rosnącą popularność. Zauważyli oni, że pojęcie hiperseksualizacja (ang. *hypersexualisation*) stosowane może być zamiennie z pojęciem seksualizacji (ang. *sexualisation*), jednakże przedrostek *hyper* dedykowany jest do „scharakteryzowania seksualizacji nieletnich” (Brassard i in., 2018, s. 236). Badacze zaproponowali termin nadseksualizacji (ang. *oversexualisation*) jako przeniesienie tego zjawiska na osoby dorosłe (Brassard i in., 2018, s. 236). Po przeprowadzeniu serii badań w celu konceptualizacji i operacjonalizacji konceptu nadseksualizacji przyjęto następującą definicję:

Nadseksualizacja dorosłych to przyjęcie standardów społeczno-kulturowych i przekazów seksualnych promowanych przez społeczeństwo, skutkujące uprzedmiotowieniem seksualnym własnego ciała w celu przyciągnięcia uwagi innych, osiągnięte poprzez seksualizację relacji za pomocą uwodzicielskich zachowań, silnych treści seksualnych w rozmowach i inspirowanego pornografią repertuaru zachowań seksualnych (za: Brassard i in., 2018).

Audrey Brassard wraz ze współpracownikami w 2016 r. stworzyła Adult Oversexualization Questionnaire (AOQ), narzędzie badawcze służące do oceny poziomu nadseksualizacji wśród dorosłych. AOQ mierzy sześć wymiarów nadmiernej seksualizacji dorosłych zachowań i postaw: (1) Nadmierne zaangażowanie w seksualizację swojego wyglądu (znaczący nacisk, wartość i wysiłki wkładane w swoje ciało i wygląd w celu bycia atrakcyjnym w oparciu o normy społeczne); (2) Seksualne uprzedmiotowienie własnego ciała (instrumentalne wykorzystanie swojego ciała w celu przyciągnięcia potencjalnych partnerów, zwrócenia na siebie uwagi, zdobycia popularności lub miłości); (3) Seksualizowany język (rozmawianie

z innymi o swoich intymnych doświadczeniach seksualnych, niezależnie od kontekstu); (4) Seksualność oparta na wydajności (presja na osiągnięcia seksualne, zgodnie z zewnętrznymi standardami, potrzebami partnera lub pornografią); (5) Znaczenie seksualności (postrzeganie seksualności jako pełnego szacunku, znaczącego i intymnego działania w związku – skala odwrócona) oraz (6) Uwodzenie (opisywanie siebie jako osoby, która uwodzi innych, niezależnie od ich stanu cywilnego).

Chociaż termin „nadseksualizacja” może wydawać się negatywny, autorzy twierdzą, że każdy dorosły, niezależnie od płci, w pewnym stopniu internalizuje komunikaty seksualne. Mając na uwadze, że seksualność jest konstruowana społecznie (tj. jej znaczenie przypisywane jest przez społeczeństwo i może się różnić w różnych okresach lub kulturach) badacze podkreślają, że „zjawisko takie jak nadseksualizacja jest zasadniczo wrażliwe na czas i kulturę i może być interpretowane wyłącznie w kontekście społeczeństwa, w którym się żyje” (Brassard i in., 2018, s. 237).

W Polsce podjęto próbę adaptacji powyżej opisanego Adult Oversexualization Questionnaire (AOQ), której autorkami są Katarzyna Szymczak oraz Iwona L. Janicka (2021). Po analizie danych statystycznych opracowano model zawierający trzy czynniki: (1) Uwodzenie; (2) Seksualizowany język oraz (3) Seksualizowany wygląd. Kwestionariusz Nadseksualizacji (KNS) spełnia wymagane kryteria, jest narzędziem trafnym oraz rzetelnym i został wykorzystany w niniejszych badaniach własnych.

Chociaż nadseksualizacja stanowi przedmiot rosnącego zainteresowania współczesnej psychologii, nadal brakuje pogłębionych analiz uwzględniających zmienność tego zjawiska w zależności od płci i orientacji seksualnej. Dotychczasowe badania koncentrowały się głównie na analizie globalnego poziomu nadseksualizacji, pomijając złożone uwarunkowania, wynikające z tożsamości płciowej i orientacji. Tymczasem zmienność ta może mieć kluczowe znaczenie zarówno dla lepszego rozumienia mechanizmów kształtowania się nadseksualizacji, jak i dla projektowania skutecznych oddziaływań profilaktycznych i terapeutycznych.

Celem niniejszego badania było zatem uzupełnienie tej luki poprzez identyfikację różnic w poziomie nadseksualizacji w zależności od płci i orientacji seksualnej. W szczególności podjęto próbę odpowiedzi na pytanie: czy kobiety heteroseksualne i nieheteroseksualne oraz mężczyźni heteroseksualni i nieheteroseksualni różnią się pod względem poziomu nadseksualizacji?

METODA BADAŃ

Charakterystyka grupy badanej

W badaniu wzięło udział 193 uczestników, którzy wyrazili świadomą zgodę na udział w nim oraz udzielili odpowiedzi na wszystkie pytania zawarte w kwestionariuszu. 117 osób identyfikujących się jako kobiety, co stanowiło 61% ogółu

uczestników, oraz 76 osób identyfikujących się jako mężczyźni, stanowiących 39% próby. Orientację seksualną osób badanych ujęto w dwóch kategoriach – heteroseksualna i nieheteroseksualna. Taki podział umożliwił wyłonienie 109 osób o orientacji heteroseksualnej i 84 osoby o orientacji nieheteroseksualnej. Wiek osób badanych mieścił się w przedziale od 18 do 54 lat ($M = 27,25$; $SD = 8,42$). Uwzględniając podział na płeć i orientację seksualną, wyłoniono cztery podgrupy badanych osób: 73 kobiety heteroseksualne (wiek – $M = 29,12$; $SD = 9,38$); 44 kobiety nieheteroseksualne (wiek – $M = 24,81$; $SD = 5,11$); 36 mężczyzn heteroseksualnych (wiek – $M = 28,92$; $SD = 9,24$); 40 mężczyzn nieheteroseksualnych (wiek – $M = 25,40$; $SD = 7,87$). 71 badanych deklaroowało życie w pojedynkę, 122 życie w związku.

Narzędzia badawcze

Do pomiaru poziomu nadseksualizacji wykorzystano skalę Adult Oversexualization Questionnaire (AOQ) autorstwa Brassard i in. (2016) w polskiej adaptacji Szymczak, Janicka (2021). Polska adaptacja narzędzia zbudowana jest z 15 pozycji, które mierzą trzy czynniki nadseksualizacji, tj. uwodzenie, seksualizowany język i seksualizowany wygląd. Osoby badane udzielają odpowiedzi na sześciopunktowej skali: od 1 (*zdecydowanie nie zgadzam się*) do 6 (*zdecydowanie zgadzam się*). Narzędzie charakteryzuje się dobrymi własnościami psychometrycznymi. Rzetelność polskiej skali wynosi: 0,831 – dla czynnika uwodzenie; 0,804 – dla czynnika seksualizowany język; 0,724 – dla czynnika seksualizowany wygląd.

W badaniu uwzględniono również ankietę socjodemograficzną zawierającą pytania o płeć, wiek, orientację seksualną osób badanych oraz status związku.

Procedura badań

Badanie prowadzone było w formie internetowej. Osobom badanym udostępniano link do badań, w którym znajdowały się kwestionariusz oraz ankietę socjodemograficzną. Przed ich wypełnieniem uczestnicy badania mieli możliwość zapoznania się z informacjami dotyczącymi celu, przebiegu oraz warunków badania. Następnie wyrażali oni chęć uczestnictwa oraz świadomą zgodę na udział, co było warunkiem przystąpienia do dalszej części badania. Formularz badawczy w wersji elektronicznej nie zawierał żadnych danych umożliwiających identyfikację uczestników badania. Procedura była w pełni anonimowa. Osoby badane zobligowane były do odpowiedzi na wszystkie pytania zawarte w pakiecie badawczym, gdyż brak odpowiedzi na któreś z pytań uniemożliwiało przejście do jego kolejnych etapów. Uzyskane wyniki poddano zbiorczym analizom statystycznym z wykorzystaniem pakietu IBM SPSS Statistics w wersji 29. W celu scharakteryzowania grupy badanej pod względem zmiennych socjodemograficznych

dokonano analizy statystyk opisowych. Następnie w celu określenia istotnych różnic pomiędzy badanymi grupami z uwzględnieniem płci i orientacji seksualnej zastosowano test t-Studenta. Dzięki tej metodzie możliwe było określenie, czy zaobserwowane różnice między analizowanymi zmiennymi są istotne. Wielkość poszczególnych podgrup ($N > 30$) oraz analiza współczynników kurtozy i skośności umożliwiła zastosowanie parametrycznych procedur statystycznych.

WYNIKI

Celem podjętych badań było zrozumienie mechanizmów nadseksualizacji (uwodzenia, seksualizowanego języka, seksualizowanego wyglądu) w odniesieniu do płci deklarowanej przez osoby badane oraz ich orientacji seksualnej. W pierwszej kolejności w celu weryfikacji różnic pomiędzy kobietami heteroseksualnymi i nieheteroseksualnym w kontekście trzech wymiarów nadseksualizacji przeprowadzono analizę testem t-Studenta. Uzyskane rezultaty (tabela 1) wskazują na występowanie istotnych różnic w poziomie nadseksualizacji pomiędzy kobietami hetero- i nieheteroseksualnym w dwóch wymiarach – seksualizowany język i seksualizowany wygląd. Kobiety deklarujące swoją orientację seksualną jako nieheteroseksualną uzyskują średnio wyższe wyniki niż kobiety o orientacji heteroseksualnej. Wymiar uwodzenia nie różnicuje istotnie porównywanych grup.

Tabela 1. Wyniki testu t-Studenta dla wymiarów nadseksualizacji u kobiet heteroseksualnych i nieheteroseksualnych

Uwodzenie	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Kobiety heteroseksualne	73	12,88	5,05	-1,843	115	0,068
Kobiety nieheteroseksualne	44	14,73	5,59			
Seksualizowany język						
Kobiety heteroseksualne	73	10,59	4,59	-3,956	115	< 0,001
Kobiety nieheteroseksualne	44	14,34	5,54			
Seksualizowany wygląd						
Kobiety heteroseksualne	73	17,88	5,62	-2,106	115	0,037
Kobiety nieheteroseksualne	44	20,20	6,06			

Oznaczenia: *N* – liczebność próby; *M* – średnia; *SD* – odchylenie standardowe; *t* – statystyka testowa; *df* – stopnie swobody; *p* – istotność

Źródło: opracowanie własne.

W kolejnym etapie przeanalizowano, czy istnieją istotne różnice w trzech wymiarach nadseksualizacji między mężczyznami heteroseksualnymi a mężczyznami nieheteroseksualnymi. Wyniki przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Wyniki testu t-Studenta dla wymiarów nadseksualizacji u mężczyzn heteroseksualnych i nieheteroseksualnych

Uwodzenie	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Mężczyźni heteroseksualni	36	15,03	5,85	-2,510	74	0,014
Mężczyźni nieheteroseksualni	40	18,55	6,32			
Seksualizowany język						
Mężczyźni heteroseksualni	36	11,89	4,98	-3,454	72,97	< 0,001
Mężczyźni nieheteroseksualni	40	16,35	6,25			
Seksualizowany wygląd						
Mężczyźni heteroseksualni	36	19,67	4,98	-2,881	70,11	0,005
Mężczyźni nieheteroseksualni	40	23,68	7,06			

Oznaczenia: *N* – liczebność próby; *M* – średnia; *SD* – odchylenie standardowe; *t* – statystyka testowa; *df* – stopnie swobody; *p* – istotność

Źródło: opracowanie własne.

Otrzymane rezultaty badań własnych w wyniku przeprowadzonej analizy wskazują na występowanie istotnych różnic między mężczyznami heteroseksualnymi a mężczyznami nieheteroseksualnymi w trzech wymiarach nadseksualizacji. Analiza wykazała, że mężczyźni nieheteroseksualni uzyskują istotnie wyższe wyniki w uwodzeniu, seksualizowanym języku i seksualizowanym wyglądzie w porównaniu do mężczyzn heteroseksualnych.

DYSKUSJA WYNIKÓW

Wyniki przeprowadzonych badań rzucają nowe światło na występujące zależności między orientacją seksualną a poziomem nadseksualizacji, szczególnie w odniesieniu do płci osób badanych. W przedstawionym badaniu wykazano, że orientacja seksualna może być powiązana ze stopniem występowania nadseksualizacji, wskazując na istotne różnice w zachowaniach i postawach związanych z seksualnością w zależności od płci. Uzyskane rezultaty sugerują, że kobiety nieheteroseksualne częściej używają seksualizowanego języka i podkreślają seksualizowany wygląd, co może wynikać z większej swobody w ekspresji seksualnej i funkcjonowania w środowiskach, które wspierają otwartość oraz

dekonstrukcję tradycyjnych norm płci i seksualności (Kitzinger, Wilkinson, 1997; Dworkin, 2015; Dyar i in., 2015). Mężczyźni nieheteroseksualni osiągnęli wyższe wyniki we wszystkich wymiarach nadseksualizacji, co może wynikać z większej otwartości na seksualną ekspresję, elastyczniejszych strategii uwodzenia oraz norm społecznych w środowiskach LGBTQ+, które sprzyjają akcentowaniu wyglądu i bezpośredniej komunikacji seksualnej (Simon, Gagnon, 2003; Barrett, Pollack, 2005; Lippa, 2005; McCormack, 2012; Sánchez, Vilain, 2012; Vrangalova i in., 2014). Należy zwrócić uwagę, że osoby nieheteroseksualne, średnio, uzyskiwały wyższe wyniki w zakresie nadseksualizacji w porównaniu do osób heteroseksualnych, bez uwzględniania zmiennej płci, co może sugerować istotne różnice w tym obszarze. W literaturze przedmiotu brakuje bezpośrednich badań empirycznych, które jednoznacznie potwierdzałyby takie różnice, jednak istnieje możliwość zaproponowania kilku teoretycznych wyjaśnień. W przypadku uwodzenia teoria autoprezentacji (Goffman, 1959; Leary, Kowalski, 1990) wskazuje, że ludzie potrafią dostosowywać swoje zachowanie do oczekiwań społecznych i strategii budowania wizerunku. W odniesieniu do osób nieheteroseksualnych może to być związane z większą świadomością własnej atrakcyjności oraz większych umiejętności społecznych związanych z uwodzeniem. Osoby te mogą kształtować znacznie bardziej złożone strategie uwodzenia w celu zwiększenia swojego poczucia własnej wartości oraz akceptacji w grupie. Badania nad mniejszościami seksualnymi sugerują, że np. w kulturze gejów znacznie większą uwagę kieruje się na wygląd fizyczny oraz umiejętność budowania relacji romantycznych lub seksualnych, co może prowadzić do wyższych kompetencji w obszarze uwodzenia oraz świadomego kształtowania wizerunku (Sánchez i in., 2009). Kolejnym aspektem wartym uwagi jest częstsze stosowanie seksualizowanego języka przez osoby nieheteroseksualne. Wynikać to może z kilku nakładających się na siebie czynników. Seksualizowany język może pełnić rolę ekspresji pewności siebie, swobody czy odrębności kulturowej (Goffman, 1959). W niektórych środowiskach, szczególnie osób nieheteroseksualnych, może on stanowić element norm grupowych. Badania nad subkulturami LGBTQ+ wykazały, że seksualizowany język może być wykorzystywany w formie humoru, ironii lub przesady jako sposób na przewyżczanie uprzedzeń oraz wzmacnianie społecznych więzi (Baker, 2002). Nie można pominąć, że uzyskane rezultaty badawcze mogą być konsekwencją różnic w normach społecznych. Osoby nieheteroseksualne wykazują częstsze użycie seksualizowanego języka, co może być związane z bardziej liberalnymi normami, regulującymi sposób komunikowania kwestii związanych z seksualnością. Istotnym zagadnieniem jest również częstsze deklarowanie seksualizowanego wizerunku przez osoby nieheteroseksualne. Istnieje przypuszczenie, że osoby nieheteroseksualne częściej eksperymentują z własnym wyglądem, podkreślając bardziej swoją atrakcyjność w porównaniu do osób heteroseksualnych (Sánchez i in., 2009). Nie można wykluczyć również wpływu mediów i popkultury, gdzie osoby nieheteroseksualne przedstawiane są w nich często w kontekście norm społecznych

i kulturowych dotyczących atrakcyjności czy seksualności. Należy pamiętać, że interpretacja uzyskanych rezultatów wymaga dalszych badań w tym obszarze, które umożliwiłyby bardziej szczegółowe określenie, w jakim stopniu te czynniki rzeczywiście mają związek z różnicą w uwodzeniu, seksualizowanym języku oraz ekspresji wyglądu między osobami hetero- i nieheteroseksualnymi.

OGRANICZENIA BADAŃ I PRZYSZŁE PLANY BADAWCZE

Pomimo uzyskania pewnych rezultatów badawczych przedstawione badanie posiada pewne ograniczenia. Stosunkowo mała liczebność próby badanej uniemożliwia generalizację wyników na populację ogólną. Prowadzone badanie miało charakter eksploracyjny. Jego głównym założeniem było wstępne nakreślenie występowania różnic pomiędzy badanymi grupami w odniesieniu do analizowanych zmiennych. Do uzyskanych wyników należy podchodzić z pewną ostrożnością i traktować je jako inspirację do przyszłych badań w tym zakresie. Przeprowadzone badanie dotyczyło szczególnego zagadnienia, jakim jest nadseksualizacja. Pomimo tego, że wyniki dostarczają informacji na ten temat, to ich zakres interpretacyjny jest ograniczony. Badanie nie obejmowało innych konstruktów, które mogą pełnić potencjalną rolę mediatorów czy moderatorów wpływających na nadseksualizację w porównywanych grupach osób hetero- i nieheteroseksualnych. Warto przeprowadzić badania porównawcze, które zweryfikują, jak nadseksualizacja różni się w doświadczeniach osób heteroseksualnych i nieheteroseksualnych w różnych kulturach oraz czy nadseksualizacja wykazuje związek ze zdrowiem psychicznym i samooceną osób o różnej orientacji seksualnej.

BIBLIOGRAFIA

- American Psychological Association (2007). Report of the APA Task Force on the Sexualisation of Girls. Washington, DC: APA.
- American Psychological Association (2018). *Definition of sexuality from the APA Dictionary of Psychology*. <https://dictionary.apa.org/sexuality> (dostęp: 2.03.2025).
- Andreas-Salomé L. (2020). *Erotyka. Pisma psychoanalityczne*. Warszawa: Wydawnictwo Sic!
- Baker P. (2002). Construction of gay identity via Polari in the Julian and Sandy radio sketches. *Lesbian and Gay Review*, 3(3), 75–83.
- Barrett D.C., Pollack L.M. (2005). Whose gay community? Social class, sexual self-expression, and gay community involvement. *The Sociological Quarterly*, 46(3), 437–456. <https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.2005.00021.x>
- Brassard A., Perron-Laplante J., Lachapelle É., de Pierrepont C., Péloquin K. (2018). Oversexualization among emerging adults: Preliminary associations with romantic attachment and intimacy. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 27(3), 235–247.
- Bullough V.L. (1994). *Science in the Bedroom: A History of Sex Research*. New York: BasicBooks.

- Dworkin E.R., Gilmore A.K., Bedard-Gilligan M., Lehavot K., Guttmannova K., Kaysen D. (2018). Predicting PTSD severity from experiences of trauma and heterosexism in lesbian and bisexual women: A longitudinal study of cognitive mediators. *Journal of Counseling Psychology*, 65(3), 324–333. <https://doi.org/10.1037/cou0000287>
- Dyar C., Lytle A., London B., Levy S.R. (2015). Application of bisexuality research to the development of a set of guidelines for intervention efforts to reduce binegativity. *Translational Issues in Psychological Science*, 1(4), 352–362. <https://doi.org/10.1037/tps0000045>
- European Parliament. Committee on Women's Rights and Gender Equality (2012). *Draft Report on the sexualisation of girls*, 1–9.
- Gay P. (1988). *Freud: A Life for Our Time*. New York: W.W. Norton.
- Goffman E. (1959/2012). The presentation of self in everyday life. W: C. Calhoun, J. Gerteis, J. Moody, S. Plaff, I. Virk (red.), *Contemporary Sociological Theory* (s. 46–61). John Wiley & Sons Publishers.
- Jarząbek-Bielecka G., Undrych P. (2010). Alfred Kinsey dla nauki o płci. *Ginekologia Praktyczna*, 1(18), 23–26.
- Kalra G., Ventriglio A., Bhugra D. (2015). Sexuality and mental health: Issues and what next? *International Review of Psychiatry*, 27(5), 463–469.
- Kitzinger C., Wilkinson S. (1997). Validating women's experience? Dilemmas in feminist research. *Feminism & Psychology*, 7(4), 566–574. <https://doi.org/10.1177/0959353597074012>
- Leary M.R., Kowalski R.M. (1990). Impression management: A literature review and two-component model. *Psychological Bulletin*, 107(1), 34–47. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.107.1.34>
- Lippa R.A. (2005). Sexual orientation and personality. *Annual Review of Sex Research*, 16, 119–153.
- McCormack M. (2012). *The Declining Significance of Homophobia: How Teenage Boys Are Redefining Masculinity and Heterosexuality*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199778249.001.0001>
- Mitchel K., Lewis R., O'Sullivan L., Fortenberry D. (2021). What is sexual wellbeing and why does it matter for public health? *Viewpoint Lancet Public Health*, 6(8), 608–613.
- Rao S., Tripathi, A., Manohar, S., Tandon A. (2024). Promoting sexual well-being. *Indian Journal of Psychiatry*, 66(2), 262–271.
- Sánchez F.J., Vilain E. (2012). „Straight-acting gays”: The relationship between masculine consciousness, anti-effeminacy, and negative gay identity. *Archives of Sexual Behavior*, 41(1), 111–119. <https://doi.org/10.1007/s10508-012-9912-z>
- Sánchez F.J., Greenberg S.T., Liu W.M., Vilain E. (2009). Reported effects of masculine ideals on gay men. *Psychology of Men & Masculinity*, 10(1), 73–87. <https://doi.org/10.1037/a0013513>
- Simon W., Gagnon J.H. (2003). Sexual scripts: Origins, influences and changes. *Qualitative Sociology*, 26, 491–497.
- Szymczak K., Janicka I. (2021). Kwestionariusz Nadseksualizacji – polska adaptacja metody. *Seksuologia Polska*, 19, 8–17.
- Ventriglio A., Bhugra D. (2019). Sexuality in the 21st century: Sexual fluidity. *East Asian Arch Psychiatry*, 29(1), 30–34.
- Vrangalova Z., Ong A.D. (2014). Who benefits from casual sex? The moderating role of sociosexuality. *Social Psychological and Personality Science*, 5(8), 883–891. <https://doi.org/10.1177/1948550614537308>
- Zaczyński M. (2005). *Skandalista Alfred Kinsey*. <https://www.wprost.pl/tygodnik/73669/Skandalista-Alfred-Kinsey.html> (dostęp: 5.03.2025).